

Het verborgen **hart** van Azië

Ruben Terlou gaat weer op reis. In **Langs de nieuwe zijderoute** trekt hij met Jelle Brandt Corstius door landen als Tadzjikistan en Kirgizië. 'We werpen een andere blik op deze onbekende regio.'

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: DIEDERICK BULSTRA, SHUTTERSTOCK

Hoewel Ruben Terlou in 2013 cum laude afstudeerde in algemene geneeskunde, maakte hij naam als fotograaf en Chinakenner. Hij woonde jaren in China, spreekt vloeiend Mandarijn en maakte geprezen series als *Langs de oevers van de Yangtze* (2016) en *De wereld van de Chinezen* (2021). Nu heeft hij, samen met oud-Ruslandcorrespondent Jelle Brandt Corstius, een serie gemaakt over Centraal-Azië. In *Langs de nieuwe zijderoute* bezoeken ze Oezbekistan, Tadzjikistan, Kazachstan, Kirgizië en Pakistan. "Deze landen vormen een blinde vlek op onze westerse wereldkaart", zegt Terlou. "Maar strategisch zijn ze o zo belangrijk. Hier lagen in de late Middeleeuwen de voor de handel belangrijke Zijderoutes. Ze zijn daarnaast rijk aan grondstoffen, zoals olie en gas. Er zijn al ontelbare oorlogen over gevoerd. Op Pakistan na waren ze onderdeel van de Sovjet-Unie. Sinds het uiteenvallen daarvan neemt de macht van Rusland af en die van China toe. De Chinese leider Xi Jinping steekt miljarden in een Nieuwe Zijderoute." De twee begonnen ruim een jaar gele-

den aan de serie. "En toen viel Rusland Oekraïne binnen. De voormalige Sovjetstaten schrokken zich rot, want ook daar wonen veel Russen en Poetin wil het oude Tsaristische gebied herstellen. Het zette alles op scherp. Er kwam veel aandacht voor de eigen identiteit en onafhankelijkheid, maar tegelijkertijd zijn deze landen afhankelijk van grootmachten als Rusland en China. Dat maakte het voor ons extra interessant."

Humor

Het was voor Terlou nieuw om samen met een ander een serie te maken, al reisden hij en Brandt Corstius wel apart. "Alleen in Oezbekistan trokken we een tijdje samen op. Onderweg bespraken we onze ervaringen telefonisch. Jelle heeft een andere benadering: hij kan fantastisch improviseren en heeft veel gevoel voor humor, ik ben soms wat

Jelle Brandt Corstius (l)
en Ruben Terlou

zwaar. Je ziet ons karakter terug in de afleveringen. Dat werkt goed." Zelf bezocht Terlou met een vierkoppig team onder meer Pakistan, een land dat hij niet kende en dat veel indruk op hem maakte. "Pakistan is ongelooflijk divers, interessant en mooi. Met veel onderbelichte, schrijnende verhalen. In de kustprovincie Beloetsjistan legt China een gigantische diepzeehaven aan. De lokale bevolking is boos, want die wordt onderdrukt en deelt niet mee in de winst. Duizenden mensen verdwij-

Pakistan

Oezbekistan

'Deze landen vormen een blinde vlek op onze westerse wereldkaart'

.....

nen. Die hardheid contrasteert met de schoonheid van het land en zijn super-vriendelijke bewoners." Het was soms ingewikkeld werken, geeft hij toe. "De mensen die we spreken nemen vaak grote risico's. Wij genieten als westerse journalisten bescherming en stappen weer op het vliegtuig, zij kunnen dat niet. Soms luisterden agenten mee of mochten we helemaal niet filmen. Heel frustrerend. Maar het is ons gelukt om een andere blik te werpen op deze onbekende regio."

Nu Europa zich richt op Oekraïne, heeft China vrij spel in Centraal-Azië. "Die oorlog verzwakt Rusland en de Chinezen zien hun kans. Ze leggen wegen aan, sluiten contracten af voor het delven van grondstoffen en verstrekken leningen. Tegelijkertijd verlangt China stabiliteit en veiligheid. Er zijn daarom militaire samenwerkingen en dat vergroot de repressie – de meeste landen die we in de serie bezoeken worden bestuurd door dictators. China maakt die landen economisch afhankelijk en zo neemt haar invloed toe. Het Westen houdt daar nog onvoldoende rekening mee." Terlou schiet in de lach als hem wordt gevraagd waarom televisieseries maken leuker is dan mensen genezen. "Het gaat allebei over mensen. Als dokter gaat het over hun welzijn. En in mijn programma's probeer ik mensen die het minder goed hebben en onderdrukt worden onder de aandacht te brengen. Of dat leuker is? Het is in ieder geval avontuurlijker en afwisselender. Ik ben wat rusteloos van aard, het past beter bij me. Maar mijn volgende serie gaat over de wereldwijde gezondheidszorg. Het medische houdt me nog altijd bezig." Elke serie levert hem nieuwe inzichten op. "Soms denk ik: wat is de wereld toch een vreselijke plek. Maar overal zijn onbaatzuchtige individuen die, in de moeilijkste omstandigheden en op de gevaarlijkste plekken, het juiste blijven doen. Of dat nu in Centraal-Azië is of in Congo. Dat geeft me weer hoop. En het klinkt als een cliché, maar ik zeg het toch: elke keer besef ik weer hoe ongelooflijk goed we het hier in Nederland hebben."

[LANGS DE NIEUWE ZIJDERROUTE | ZONDAG | NPO 2 | VPRO | 20.20]